

Bijlage 2a: Spelregels voor registratie in een Stikstof Depositie Registratie Systeem (SDRS)

De werkgroep SDRS is opgericht door het Landbouw Collectief. Sinds februari is de werkgroep met het ministerie in gesprek over onder andere het onderwerp extern salderen middels een landelijk registratiesysteem. Dat overleg is sinds 1 april 2020 gestaakt, omdat het Landbouw Collectief uit het landelijk overleg is gestapt. Hierna zijn op dit punt in een snel tempo de overleggen over dit thema verschoven naar de provinciale tafels. Inmiddels is door de provincies het belang van een deugdelijk SDRS onderstreept en zijn ze uiteindelijk georganiseerd onder de paraplu van het IPO gezamenlijk een SDRS aan het opbouwen.

In deze notitie is uitgelegd op welke inhoudelijke pijlers het door de werkgroep bedachte registratiesysteem rustte. De inhoud van deze notitie is ontleend aan een interne notitie van de werkgroep SDRS van 17 februari 2020 en aan een brief die door de werkgroep SDRS naar de provinciale landbouwcollectieven is verstuurd op 7 april 2020. Deze inhoudelijke pijlers zijn ook altijd het vertrekpunt geweest voor de overleggen van de werkgroep met het ministerie. De volgende principes waar vanuit de werkgroep SDRS was vertrokken zijn als volgt.

1. Bescherming sector

Als eerste is gepleit voor een onderscheid in NOx en NH3. Dit was nodig voor het beschermen van de agrarische sector tegen onder meer leegkoop. Ook speelt een juridische overweging een rol, namelijk dat NOx en NH3 verschillende effecten hebben op sommige habitats.

Toen bleek dat een onderscheid in NOx en NH3 politiek niet haalbaar bleek, is gepleit voor een soort schot rondom de sector, namelijk labeling van stikstof in het SDRS. Hieronder zijn de overwegingen en argumenten weergegeven:

1. De agrarische sector moet bij extern salderen beschermd worden ten opzichte van andere sectoren die ook stikstofruimte nodig hebben:
 - a. het leegkopen van het platteland door kapitaalkrachtige partijen;
 - b. het niet kunnen concurreren op prijsniveau van agrarische ondernemers met kapitaalkrachtige partijen waardoor er geen ontwikkelruimte meer is voor de agrarische sector;
 - c. het begeven van de Nederlandse agrarische sector in een krachtenveld die wij nog niet kunnen overzien, immers:
 - i. Vraag en aanbod van stikstof kan ons op geen enkele manier inzichtelijk gemaakt worden door de overheid.
 - ii. We daarom graag een onderscheid wilden tussen NH3 en NOx. Dat we daar helaas geen draagvlak voor kregen bij provincies en het Rijk. Juridisch kunnen er schotten tussen sectoren gezet worden. Het is geen juridisch probleem maar een politiek probleem.
 - iii. Wij nog steeds van mening zijn dat zolang niet inzichtelijk is of er voldoende ruimte is voor de landbouw er geen stikstof vanuit de landbouw naar andere sectoren mag.

2. Registratie per hexagoon

2. Alle stikstofruimte die vrijkomt middels extern salderen moet per hexagoon geregistreerd worden in een registratiebank:
 - a. waar geen enkele stikstoftransactie omheen kan;

- b. waarin per hexagoon niveau alle stikstof die binnenkomt van de saldonemer wordt geregistreerd, zodat niet benutte ruimte door de saldonemer ook door een andere saldonemer benut kan worden (voorkomen van het wegleffect);
- c. waarin per hexagoon niveau ook de 30 % afoming van stikstof wordt geregistreerd.

3. 'knelgevallen'

Ruim voor april 2020 is al gesignaleerd dat de categorie knelgevallen breder was dan alleen de PAS-melders. Dit is met betrokken overheden gecommuniceerd. Hieronder een citaat uit de brief van 7 april 2020.

- 3. Perspectief bieden aan bedrijven die geen NB-vergunning hebben op dit moment, omdat:
 - a. zij tijdens de PAS-periode een melding hadden ingediend;
 - b. zij tijdens de PAS-periode een projecteffect kenden die lager was dan 0,05 mol. Deze bedrijven waren in de PAS-periode vrijgesteld van vergunningplicht of meldingsplicht;
 - c. zij te goeder trouwe hebben gehandeld op het gebied van milieuvergunningen en bouwvergunningen, maar een NB-vergunning nog nooit hebben aangevraagd.

4. Gelijk speelveld en ontwikkelperspectief

Met het extern salderen, zoals het in de verschillende provincies nu wordt voorgesteld is er sprake van een ongelijk speelveld. Als er zich Natura 2000 gebieden aan twee of meer kanten van een bedrijf bevinden, dan volstaat het opkopen van één bedrijf ten behoeve van extern salderen niet meer. Het toekomstperspectief voor zo'n bedrijf staat onder grote druk of is weg.

Een bedrijf dicht bij een Natura 2000 gebied heeft in theorie meer depositie. Dit betekent dat dit bedrijf meer dient te salderen dan een bedrijf verder weg. Een uitbreiding (of continuering) van zo'n bedrijf is derhalve vele malen kostbaarder.

De werkgroep SDRS heeft vanwege bovenvermelde punten gepleit voor een gelijk speelveld. Dit wordt bereikt door alle emissiebesparing via het SDRS te laten lopen. Stimulans hiervoor kan gevonden worden in een financiële vergoeding voor elke ingeleverde kg emissie. Na afoming van maximaal 30% wordt de beschikbare emissie/depositie per hexagoon klaar gezet voor uitgifte ten behoeve van een nieuwe aangevraagde vergunning. De provincies kunnen na raadpleging van het SDRS deze depositie omzetten in een vergunning.

- 4. Gelijk speelveld in de agrarisch sector:
 - a. Bedrijven die nu dicht bij gebieden zitten hebben een enorm concurrentie nadeel ten opzichte van bedrijven die verder weg zitten.
 - i. Dit zorgt er voor dat landelijk gebied rondom gebieden minder mee gaat in de ontwikkeling dan verder afgelegen gebieden.
 - ii. Als ook nog een keer andere sectoren zich er financieel mee gaan bemoeien wordt het voor die bedrijven alleen nog maar lastiger.
- 5. Perspectief bieden aan toekomstige generatie veehouder:
 - a. Veehouderijbedrijven worden van generatie op generatie overgedragen. Wil dat ook nog in de toekomst mogelijk zijn moet er ook voor veehouders ontwikkelperspectief zijn.

De werkgroep SDRS

De werkgroep SDRS bestaat uit de volgende personen: Jacob van Emst (Netwerk Grondig), Trienke Elshof (LTO), Herman Litjes (LTO), Sjoerd Mensonides (Agractie Nederland), Jack Rijlaarsdam (Boeren

in actie Noord-Holland), Barry van der Burg (Boeren in actie Noord-Holland), Roy Meijer (NAJK), Jolte Pot (zelfstandig adviseur) en Gerbrand van't Klooster (LTO).